

DENİZLİ T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:

2024/2

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 11/1/2024 tarih ve 2024/55 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	ii
KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	2
B. Kurum Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	3
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	4
A. Fiziksel Koşullar.....	4
B. Yönetim ve Personelin Tutumu	5
C. Disiplin ve Şikâyet Prosedürleri	6
Ç. Sağlık ve Bakım Hizmetleri.....	6
D. Beslenme.....	7
E. Faaliyetler ve Günlük Yaşam.....	8
F. Dış Dünyayla İletişim.....	10
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	11
A. Değerlendirme	11
B. Tavsiyeler.....	11
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	11
2. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler	12

KISALTMALAR

- OPCAT** : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
- SEGBİS** : Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi
- TIHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması
- UYAP** : Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı; *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin 1'inci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (k) bendine göre UÖM; *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin 1'inci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TİHEK' in görev ve yetki alanına girmektedir.

5. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca: *“Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.”*

6. Anılan görevin icrası kapsamında, 5/7/2023 ve 6/7/2023 tarihlerinde Denizli T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ **habersiz** bir ziyaret gerçekleştirilmiş olup ziyaret heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... ile talep üzerine görevlendirilen Uzman Doktor ... ve Psikolog ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Kurum İdaresi ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Ön görüşmede; Ziyaret Heyeti tarafından ziyaretin amacı ve kapsamı ile TİHEK'in UÖM görevine ilişkin detaylı bilgiler verilmiş; Kurum İdaresinden Kuruma ilişkin genel bilgiler alınmıştır. Daha sonra ortak alanlar incelenerek gerekli tespitler yapılmıştır. Sonrasında özgürlüğünden mahrum bırakılan kişiler ile gizliliği sağlayacak şekilde Kurum personeli bulunmaksızın görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara²; TİHEK ve UÖM görevi hakkında genel bilgiler verilmiştir. Akabinde Kurumda görev yapan personelle de görüşmeler gerçekleştirilmiş olup ziyaret, ilk gözlem ve tespitlerin Kurum İdaresiyle paylaşılmasını içeren son görüşme ile tamamlanmıştır.

8. Bu rapor, 9/1/2023 tarihli ve 2023/03 sayılı Kurul kararı ve Başkanlık makamının 22/6/2023 tarihli ve 23847 sayılı olurlarına istinaden 5/7/2023 ve 6/7/2023 tarihlerinde Denizli T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen habersiz ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. Denizli ili Honaz ilçesinde bulunan Kurum, 19/12/2016 tarihinde faaliyete geçmiştir. Kurum, Denizli şehir merkezine yaklaşık 28 kilometre uzaklıkta bulunmaktadır.

10. Kurum 38.657 metrekarelik arazi üzerine inşa edilmiş olup kapalı alanı toplam 25.000 metrekaredir. Kurumun olağan kapasitesi 770 kişi; artırılmış kapasitesi ise 1414 kişidir.

11. Toplam 2 kattan müteşekkil olan Kurum binasında mahpusların barındırıldığı; 102 adet 15 metrekarelik tek kişilik oda, 8 adet 34 metrekarelik 3 kişilik oda, 8 adet 56 metrekarelik 8 kişilik oda, 54 adet 64 metrekarelik 10 kişilik oda, 2 adet 45 metrekarelik geçici oda ve 2 adet 15 metrekarelik yumuşak oda bulunmaktadır. 3 kişilik odalarda 23 metrekarelik, 8 kişilik

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan "mahpus" sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hüküm özlüleri ifade etmektedir.

odalarda da 30 metrekarelik ortak yaşam alanları mevcuttur. 10 kişilik odalar ise 35 metrekarelik ortak yaşam alanının yanında 46 metrekarelik bir bahçeye sahiptir. Tek kişilik odalarda yatakhane ve ortak yaşam alanı aynı bölümde bulunmakta, çoklu odalarda ise üst kat yatakhane, alt kat ise ortak yaşam alanı olarak kullanılmaktadır.

B. Kurum Personeli

12. Kurum personelinin ünvan ve cinsiyete göre dağılımı aşağıda tablo şeklinde gösterilmiştir:

ÜN VAN	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Müdür	1	-	1
İkinci Müdür	2	-	2
İdare Memuru	1	1	2
Öğretmen	3	-	3
Psikolog	1	2	3
Diş Hekimi	-	1	1
İnfaz ve Koruma Baş Memuru	3	3	6
İnfaz ve Koruma Memuru	187	33	220
Büro Memuru	5	9	14
Sağlık Memuru	2	2	4
Teknisyen	4	-	4
Bilgisayar İşletmeni	2	-	2
TOPLAM	211	51	262

13. Ayrıca, Kurum personelinden 4 infaz ve koruma memuru başka kurumlarda geçici görevli olarak bulunmaktadır.

14. Kurum personeline yönelik; meslek etiği, ceza infaz kurumu yönetimi, stres yönetimi, ceza infaz kurumları güvenliği, insan hakları, işkence yasağı, iletişim, ekip çalışması, mesleki ve resmi yazışma kuralları, yangın, mesleki müdahale, ilk yardım, intihar davranışları gibi çeşitli konularda eğitimlerin verildiği bilgisi Kurum İdaresinden edinilmiştir.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

15. Ziyaret tarihinde Kurumda 1405 hükümlü, 70 hüküm özlü, 121 tutuklu olmak üzere toplam 1596 mahpus barındırılmaktadır. Bunlardan 3'ü fiziksel engelli ve biri işitme engelli, 55'i ise kronik veya bulaşıcı hastalığı bulunan mahpustur. Ayrıca 14 yabancı mahpus barındırılmaktadır.

16. Kurumda 195 kadın ve 1 çocuk mahpus barındırılmaktadır. Ayrıca, annesinin yanında kalan 0-6 yaş aralığında 6 çocuk bulunmaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

17. Kurumda bulunan çoklu odalarda 2 tuvalet, 3 tuvalet lavabosu ve 1 banyo; tekli odalarda ise 1 tuvalet, 1 tuvalet lavabosu ve 1 banyo bulunmaktadır. Ayrıca tüm odalarda mutfak lavabosu, tezgâh ve dolaptan oluşan mutfak alanı bulunmaktadır.

18. Mahpuslara Kuruma kabul sırasında nevresim ve yastık gibi yatak malzemelerinin verildiği, sonrasında ise mahpusların bu malzemeleri talepleri halinde Kurum kantininden temin edebildikleri İdare tarafından belirtilmiştir. Kurumda kapasitenin üstünde mahpusun barındırılması nedeniyle birçok odada yer yatağında yatan mahpusların olduğu, kimi odalardaki yer yataklarında nevresim ve yastığın bulunmadığı görülmüştür. Kurum İdaresince, nevresim ve yastık tedariki için Adalet Bakanlığında talepte bulunulduğu ifade edilmiş, yazılmış talep yazıları Ziyaret Heyeti tarafından görülmüştür.

19. Odaların temizliğinin mahpuslar tarafından ve Kurumca sağlanan temizlik malzemeleri ile yapılmakta olduğu İdare ve görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından ifade edilmiş, ziyaret sırasında yapılan incelemede odaların genel olarak temiz olduğu görülmüştür.

20. Kurumda erkek mahpuslar için 5 adet çamaşır yıkama ve 5 adet çamaşır kurutma makinesi, kadın mahpuslar için ise 7 adet çamaşır yıkama ve 3 adet çamaşır kurutma makinesi bulunmaktadır. İdare tarafından, mahpusların dilekçe ile başvurmaları halinde çamaşırhaneden yararlandırıldığı, her mahpusa ait çamaşırın file içerisine konulmak suretiyle bağımsız olarak yıkandığı, kadın ve çocukların çamaşırının ücretsiz olarak yıkandığı belirtilmiştir.

21. Kurumun ısıtılması Denizli Açık Ceza İnfaz Kurumuna bağlı ısı merkezinden sağlanmaktadır. Her odada kalorifer peteği bulunmakta ve ısı ayarı peteklerden yapılabilmektedir.

22. Kurumun su ihtiyacı Denizli Açık Ceza İnfaz Kurumuna bağlı su deposundan sağlanmaktadır. Her mahpusun 200 litre soğuk su, 50 litre sıcak su kullanım hakkının olduğu, annelerinin yanında kalan 0-6 yaş arasındaki çocuklar için ise kota uygulamasının olmadığı İdare ve mahpuslarca belirtilmiştir. Öte yandan, su analiz raporları Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiş ve suyun içilebilir olduğu anlaşılmıştır.

23. Bazı mahpuslar, haşerelere karşı Kurumda yılda birkaç defa ilaçlama yapıldığını, ancak 2023 yılında hiç ilaçlama yapılmadığını ifade etmişlerdir. Kurum tarafından, ayda 1 defa haşere ilaçlaması yapıldığı bilgisi verilerek ilaçlamaya ilişkin belgeler paylaşılmış, 2023 yılı da dâhil olmak üzere her ay ilaçlama yapıldığı görülmüştür.

24. Görüşülen mahpuslardan bazıları odalarında sigara kullanımından rahatsız olduklarını ifade etmişlerdir. Kurum İdaresi tarafından, mahpusların odalara dağıtılmasında suç tipi, hasımlık durumu ve benzeri unsurların dikkate alındığı, bunlara ek olarak sigara kullanımı durumunun da dikkate alınmasının Kurumun kapasitesi ve oda sayısı göz önünde bulundurulduğunda olanaklı olmadığı ifade edilmiştir. Kurumun fiziksel kapasitesinin, mahpusları sigara kullanımına göre ayırmaya elverişli olmadığı değerlendirilmiştir.

25. Mahpusların barındırıldığı odalardaki ortak yaşam alanlarında ve bahçelerde birer adet, yumuşak odalarda ise 2'şer adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Kurumun diğer muhtelif bölümlerindeki güvenlik kameralarıyla birlikte Kurumda toplam 410 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Güvenlik kameralarının çekim alanlarında kör nokta bulunmadığı ve görüntü kayıtlarının 135 ila 180 gün süreyle saklandığı belirlenmiştir.

26. Yumuşak odalarda tuvaletin etrafının tamamen açık olduğu ve güvenlik kameralarından birinin tuvaletin tam üstünde olduğu, dolayısıyla gerekli mahremiyetin sağlanmadığı, ayrıca tuvalette bulunan sifonun çalışmadığı görülmüştür.

B. Yönetim ve Personelin Tutumu

27. Mahpusların Kuruma kabulü sırasında görevli infaz ve koruma memurlarınca üst ve eşya aramasının yapıldığı, aramadan sonra mahpusların geçici odaya alındığı, Kuruma gelen mahpus yakınlarının kayıtlarının ise gerekli evraklarla birlikte Ziyaret Kabul Biriminde yapıldığı, üst ve eşya aramasının ardından ziyaret görüş alanına geçişlerinin sağlandığı bilgisi edinilmiş, arama işlemlerinin yapıldığı arama odalarının mahremiyeti sağlayacak şekilde hazırlandığı, detaylı arama sırasında kullanılmak üzere arama önlüğünün odada bulundurulduğu görülmüştür.

28. Kurumda, sabah 08.00 ve akşam 19.30 saatlerinde olmak üzere günde iki kez sayım yapıldığı bilgisi İdarece verilmiştir.

C. Disiplin ve Şikâyet Prosedürleri

29. Bazı mahpuslar, dilekçelerinin işleme alınıp alınmadığına yönelik kendilerine bilgi verilmediğini ifade etmiştir. İdarece, mahpusların yazmış oldukları dilekçelerin sabah sayımı esnasında odalardan toplandığı ve tasnif edildikten sonra gönderilmesi istenilen birimlere gönderildiği, Kurum dışına gönderilmesi istenen dilekçeler için Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla elektronik ortamda gönderim yapıldığı ve kayıtların Sistem üzerinde tutulduğu, gerekliyse ve talep edildiyse mahpusa dilekçesi ile ilgili bilgi verildiği ve verilen bilginin imza altına alınıp dilekçenin arşivlendiği bilgisi verilmiştir. Kurum kayıtları incelendiğinde mahpusların dilekçelerinin ilgili mercilere gönderildiği görülmüştür.

C. Sağlık ve Bakım Hizmetleri

30. Sağlık Servisinde genel muayene ve diş muayenesi hizmetleri verilmekte olup 1 hekim, 1 diş hekimi, 1 ebe ile 4 sağlık memuru çalışmaktadır. 4 sağlık memurundan biri hafta sonu görev yapmakta olup biri ise ziyaret tarihinde doğum izninde bulunmaktadır.

31. Sağlık Servisinde muayene ve müşahede odalarının temiz olduğu, muayenelerde kullanılan ekipmanların dezenfekte edildiği ve steril olduğu, Serviste muayene odalarının dışında 5 yataklı bir müşahede odasının bulunduğu, odada elektrokardiyografi cihazının ve solunum cihazının olduğu, bu cihazların en son 2023 yılında kalibre edilmiş olduğu görülmüştür.

32. Mahpusların bir bölümü, Kurum revirinde muayene olma taleplerinin yeterli ölçüde karşılanmadığını, muayene veya ilaç ihtiyacının olup olmadığına kimi zaman infaz ve koruma memurlarının karar verdiğini ve hastaneye sevklerin gecikebildiğini ifade etmiştir. Kurum İdaresi tarafından; Sağlık Servisinde aylık olarak ortalama 1500-2000 mahpusun muayene talebine karşılık 1000-1500 muayenenin yapıldığı, muayene taleplerinde günlük yapılabilecek muayene sayısının, talep eden mahpusun yakın tarihte muayene edilip edilmediğinin, varsa planlanan tedavisinin devam edip etmediğinin ve aciliyet durumunun dikkate alındığı, son 1 yıl içerisinde 22430 hekim muayenesi, 4584 diş hekimi muayenesi ve 5078 hastane sevkinin yapıldığı; hastaneye sevklerin, randevulu muayenelerde il sınırları içerisindeki hastaneler için ilgili hastanenin aranması, il dışındaki hastaneler için ise resmi

yazışmayla randevu alınarak; randevusuz muayenelerde ise doğrudan yapıldığı, Kurumda kapasitenin üstünde mahpus barındırılmasından ötürü oluşan yoğunluğun Jandarma Tabur Komutanlığı ile sevk planlaması yapılarak azaltılmasına çalışıldığı bilgileri verilmiştir.

33. İdare tarafından; mahpuslara reçete edilen ilaçların anlaşmalı eczanelerden temininin sağlandığı ve mahpuslara verildiği, yeşil reçeteli ilaçların, psikiyatrik tedavide kullanılan ilaçların ve kontrollü biçimde verilmesi gereken diğer ilaçların ise kilitli bir odada muhafaza edildiği ve mahpuslara kontrollü bir şekilde verildiği belirtilmiştir.

34. İdare tarafından, kronik hastalıkları olan mahpusların kontrol muayenelerinin düzenli aralıklarla yapıldığı, istenen tüm tetkik ve tedavilerin eksiksiz bir şekilde uygulandığı ifade edilmiştir.

35. Acil bir tıbbi durumun yaşanması halinde Kurum revirinde yapılan ilk müdahale sonrası 112 Acil Servis aranarak mahpusların sağlık kuruluşuna nakillerinin sağlandığı İdare tarafından ifade edilmiştir.

36. Psiko-Sosyal Serviste 3 psikolog, 2 erkek ve 1 kadın infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır. Psikologla görüşme yapmak için de kullanılan Psiko-Sosyal Servis odasının mahpusların kendilerini rahat hissedebileceği şekilde dizayn edildiği; odanın iyi ışık aldığı ve duvarlara renkli tabloların asıldığı görülmüştür.

37. Kendileriyle görüşme yapılan mahpuslardan bazıları psikologla görüşemediklerini ifade etmişlerdir. Kurum İdaresi tarafından; Psiko-Sosyal Servis faaliyetleri kapsamında mahpuslarla bireysel görüşmeler, araştırma ve değerlendirme formunun hazırlanması kapsamındaki görüşmeler, açık ceza infaz kurumuna ayrılma ve denetimli serbestlik öncesi görüşmeler dâhil olmak üzere günde ortalama 20 görüşme gerçekleştirildiği, kendine zarar verme ihtimali yüksek olan mahsuplarla öncelikle görüşüldüğü, psiko-sosyal iyileştirme kapsamında aile görüşmelerinin de yapıldığı, sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerin planlamasının yapıldığı, ancak yoğunluk sebebiyle grup terapilerinin yapılamadığı dile getirilmiş olup görüşmelerin yapıldığına ilişkin kayıtlar Ziyaret Heyeti tarafından görülmüştür.

38. İdare tarafından, son 1 yıl içerisinde Kurumda toplam 8 intihar girişimi vakasının gerçekleşmiş olduğu ve bunlardan hiçbirinin ölümle sonuçlanmamış olduğu, intihar girişimi olması durumunda önlem olarak girişimde bulunan mahpusun durumunun takip edildiği, görüşmeler yapıldığı ve mahpusla aynı odada olup onu yakından takip edebilecek bir gölge mahpusun belirlendiği ifade edilmiştir.

D. Beslenme

39. İdare, yemeklerin günlük iye bedeli kapsamında günde 3 öğün olarak verildiğini, yemeklerin Denizli Açık Ceza İnfaz Kurumunda yapılarak mevcut sayıya göre Kuruma gönderildiğini ve mahpusların barındırıldığı odalara dağıtıldığını, diyet yemek ihtiyacı bulunan mahpuslara özel diyet yemeklerin verildiğini belirtmiştir.

40. Kendileriyle görüşülen bazı mahpuslar kantinde ürün çeşitliliğinin yeterli olmadığını ve fiyatların yüksek olduğunu dile getirmişlerdir. Ziyaret Heyeti tarafından kantinde yapılan incelemede ürün çeşitliliğinin yeterli olduğu ve fiyatların piyasa fiyatlarına göre makul seviyede olduğu görülmüştür.

E. Faaliyetler ve Günlük Yaşam

41. Kurumda bulunan açık spor salonunun girişinde 1 adet soyunma odası ve 5 adet duş odası bulunmakta olup odaların temiz ve kullanışlı olduğu; ancak salonun zemininin yıpranmış durumda olduğu ve onarıma ihtiyaç duyduğu görülmüştür. Kapalı spor salonunun ise futbol, voleybol, basketbol ve masa tenisi oyunlarının oynanmasına uygun bir şekilde hazırlandığı, salonda yeterli sayıda spor malzemelerinin bulunduğu görülmüştür.

42. Mahpusların aylık olarak hazırlanan faaliyet planına göre ayda 1 defa açık spor salonundan, 1 defa kapalı spor salonundan faydalandırıldığı, yine aylık olarak yapılan sohbet programı dâhilinde açık görüş alanlarında sohbet amaçlı bir araya gelmelerinin sağlandığı İdare tarafından ifade edilmiştir. Kendileriyle görüşülen mahpuslar da ayda 1 veya 2 defa spor faaliyeti yaptıklarını ifade etmişlerdir.

43. Kütüphanede kitap sayısının ve çeşitliliğinin yeterli olduğu görülmüştür. Mahpusların kütüphaneden aynı anda en fazla 3 kitap almalarına ve odalarında kişi başı olmak üzere; Kurum kütüphanesinden alınan en fazla 5 kitap, Denizli İl Halk Kütüphanesinden alınan en fazla 1 kitap ve dışarıdan alınan en fazla 7 kitap bulundurmalarına izin verildiği, dini kitaplara yönelik 2; ders kitaplarına yönelik ise 15 kitap bulundurma kotasının mevcut olduğu, İdare ve kendileriyle görüşülen mahpuslar tarafından ifade edilmiş, ayrıca odalara broşür şeklinde kitap listesinin dağıtıldığı görülmüştür.

44. Kurumda 6 adet derslik ve 1 adet bilgisayar odası bulunmaktadır. İdare tarafından, Eğitim-Öğretim Servisinde 6 öğretmen ve 7 infaz ve koruma memurunun 08.00-17.00 saatleri arasında görev yaptığı belirtilmiştir.

45. Kurumda ziyaret tarihinde aktif olan kurs faaliyetlerine ilişkin bilgiler aşağıda tablo halinde verilmiştir:

KURS ADI	KATILIMCI SAYISI
Birinci Kademe Okuma Yazma Kursu	13
Yabancılar İçin Türkçe Kursu	5
Hafızlık	1
Kur'an-ı Kerim'i Doğru Anlama ve Tanıma	5
Kur'an-ı Kerim Okuma	8
Bağlama Çalma	7
Guaj Boya ile Resim Yapma	9
Saça Geçici ve Kalıcı Şekil Verme Teknikleri	9
Arıcılık	7

46. Kendileri ile görüşme gerçekleştirilen mahpusların bir kısmı tarafından kursların yetersiz olduğu belirtilmiştir. Kurum İdaresi tarafından ise herhangi bir kursun açılması için yeterli sayıda talebin olmasının beklendiği, katılımcıların gruplandırılmasında suç grubu ve hasımlık durumlarının dikkate alındığı, tehlikeli gruplara güvenlik açısından 10 kişilik kontenjan uygulandığı belirtilmiştir. Kurum kapasitesi ve mevcut kursların sayısı ile kurslardan faydalanan mahpus sayısı birlikte değerlendirildiğinde kursların çeşitlilik ve katılımcı sayısı anlamında ihtiyacı karşılama noktasında yetersiz olduğu değerlendirilmiştir.

47. Mahpuslardan bazıları kurslara katılım için 40 yaş sınırının öngörülmesi sebebiyle kurslara katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Kurum İdaresi tarafından, hobi ve meslek edindirmeye yönelik kurslarda yaş sınırının bulunmadığı, okuma yazma kursunda ise 45 yaş sınırının olduğu bilgisi verilmiştir.

48. Kurum bünyesinde iş kolu olarak; kantin, çamaşırhane, terzihane, fotokopi ve fotoğrafhane faaliyet göstermektedir. Kantinde 5 personel ve 20 işçi mahpus, fotokopi ve fotoğrafhanede 1 personel, çamaşırhanede 1 personel ve 2 işçi mahpus, terzihanede ise 1 personel ve 2 işçi mahpus çalışmaktadır.

49. Manevi Rehberlik Biriminde 2 imam ve 4 vaiz olmak üzere 6 personel görev yapmaktadır. Birimin faaliyetleri kapsamında mahpuslarla bireysel görüşmelerin ve oda

ziyaretlerinin yapıldığı, mahpuslara Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan dergilerin verildiği, mensup oldukları dine göre kutsal kitaplarına erişme ihtiyaçlarının karşılandığı ifade edilmiştir.

50. Sosyal ve kültürel faaliyetler kapsamında önemli gün ve haftalarda yapılan konferans ve diğer faaliyetlerin yanında aile ve toplum, azim ve liderlik gibi farklı konularda konferansların yapıldığı, bilgi yarışmalarının düzenlendiği, Manevi Rehberlik Birimi tarafından da dini bayram kutlamaları dışında bağımlılıkla mücadele, israf ve tasarruf gibi konularda konferanslar düzenlendiği bilgileri İdarece verilmiştir.

51. Kendileriyle görüşülen bazı kadın mahpuslar yanlarında kalan çocuklar için herhangi bir eğitici faaliyetin gerçekleştirilmediğini, yalnızca bir çeşit oyuncak verildiğini ifade etmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede, Kurumda annesi ile kalan çocuklar için 1 adet kreş-oyun odasının ve 1 adet çocuk parkının bulunduğu, bu alanlardaki oyuncak ve etkinlik çeşitliliğinin yeterli olduğu görülmüş, İdare tarafından, kreşe 4-6 yaş arasındaki çocukların katıldığı bilgisi verilmiştir. Bununla birlikte, yaşları itibarıyla kreş faaliyetlerine katılmayan çocuklara yönelik daha fazla sayıda eğitici-eglendirici materyalin sağlanmasının iyi bir uygulama örneği olacağı değerlendirilmiştir.

F. Dış Dünyayla İletişim

52. Kurumda, her birinde 50 ila 60 kişinin görüşme yapmasına müsait 12'şer masa bulunan 6 adet açık görüş alanı, 36 adet kapalı görüş kabini ve 6 adet aile görüş odası bulunmaktadır.

53. Kurumda bulunan 12 avukat görüşme odasından 8'i aktif olarak kullanılmaktadır. Odaların içerisindeki konuşma seslerinin oda dışından duyulmadığı tespit edilmiştir.

54. Kurumda 4 adet Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) odası bulunmaktadır. SEGBİS odalarından birinde sistemde yaşanan arızadan dolayı odanın kullanılmadığı görülmüştür.

55. Mahpusların talep dilekçesi ile birlikte bedellerini ödemek koşuluyla süreli ve süresiz yayınlardan yararlanabildikleri İdare tarafından ifade edilmiş, mahpuslarca bu durum doğrulanmıştır.

56. Odalarda birer adet televizyon bulundurulabildiği, talep eden mahpusların ücretini karşılayarak Kurum kantininden televizyon satın alabildiği, televizyonlardan 29 adet kanalın izlenebildiği, ayrıca günde 2 defa film gösterimi yapıldığı İdare ve mahpuslar tarafından ifade edilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

57. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum İdaresi ile yapılan ön görüşmenin akabinde ortak alanların incelenmesi ve mahpuslarla görüşmelerin gerçekleştirilmesi amacıyla Kurum binasına erişim talep edildiğinde Kurum İdaresi tarafından Ziyaret Heyetinin erişim yetkisinin olmadığı ifade edilmiş, Kurumumuzun UÖM kapsamındaki yetkileri detaylıca açıklandıktan sonra ortak alanlara ve mahpusların tutulduğu bölümlere erişim yaklaşık 1 saatlik gecikmeyle sağlanmıştır. Bununla birlikte, ziyaretin sonraki aşamalarında Kurum İdaresi iş birliğine açık bir tutum sergilemiştir.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

58. Yumuşak odalardaki tuvaletlerin etrafının mahremiyeti sağlayacak şekilde kapatılması, tuvaletlerin üstünde bulunan güvenlik kamerasının tuvaletleri görüntüleyemeyecek şekilde ayarlanması ve çalışmayan sifonun tamir edilmesi,

59. Kurumda bulunan açık spor salonunun zemininin bakım ve onarımının yapılması,

60. Kurumda mevcut olan kurslara daha fazla sayıda mahpusun katılımının sağlanması ve kurs çeşitliliğinin artırılması,³

³ “1. Hapis cezası veya bir kişiyi özgürlüğünden mahrum bırakan benzer tedbirlerin amacı, esas olarak toplumu suçtan korumak ve tekrar suç işlenmesinin önüne geçmektir. Bu amaçlara, sadece hapis cezasının, bu kişilerin serbest bırakıldıktan sonra, mümkün olduğunca, topluma yeniden entegrasyonunun sağlanması ve böylece kanunlara riayet eden ve kendini idame ettirebilen bir hayat sürmesine imkân sağlamak için uygulanması ile ulaşılabilir.

2. Bu doğrultuda, ceza infaz kurumu idareleri ve diğer yetkili makamlar, düzeltici, ahlaki, manevi, sosyal ve sağlık – spor temelli- nitelikler taşıyanlar da dahil olmak üzere eğitim, mesleki eğitim, iş ve uygun, mevcut olan başka destek türlerini sunmalıdır. Tüm bu programlar, faaliyetler ve hizmetler mahpusların bireysel ihtiyaçları doğrultusunda verilmelidir.” (Birleşmiş Milletler Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar, BMGK, 70/175(2015), para. 4.)

61. Okuma yazma kursu için öngörülen 45 yaş sınırının 22/1/2007 tarihli ve 45/1 No.lu Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler Hakkında Genelge'ye uygun olarak 65 yaşa yükseltilmesi,⁴

62. Çocukların Kurumdaki iyi olma halleri açısından, yaşları itibarıyla kreş faaliyetlerine katılmayan çocuklara yönelik daha fazla sayıda eğitici-eğlendirici materyalin sağlanması,

63. Yaşanan arızadan ötürü kullanılmayan SEGBİS odasındaki arızanın giderilerek odanın kullanıma açılması,

hususları tavsiye edilmektedir.

2. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

64. Kurumun kapasite üzerinde mevcut barındırıyor olmasından dolayı; yer yatağında yatan ve yatak malzemeleri temin edilememiş olan mahpusların bulunması, Kurum revirinde ve hastanelerde yapılan muayenelerin ve psikologla görüşme taleplerinin yerine getirilmesinin gecikmesi ve sigara kullanmayan mahpuslara ayrı oda tahsis edilememesi göz önüne alındığında kapasite sorununun çözümüne yönelik çalışmalar yapılması,

65. Ziyaret Heyetinin ziyaret kapsamında Kurum binasına erişim talebinin Kurum İdaresi tarafından gecikmeli olarak yerine getirilmesinden dolayı, tüm ceza infaz kurumlarına ziyaretlerde kolaylık sağlanması adına bilgilendirme yapılması,

hususları tavsiye edilmektedir.

⁴ Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan 22/1/2007 tarihli ve 45/1 No.lu Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler Hakkında Genelge'nin "Eğitim-Öğretim Çalışmaları" başlıklı dördüncü bölümünün "Yetişkin I. ve II. Kademe Eğitimi Başarı Kursları" alt başlığının birinci maddesine göre: "Ceza infaz kurumlarında okuma yazma bilmeyen veya yetişkin II. kademe eğitimi başarı belgesi bulunmayan 65 yaş altı, sağlık durumu elverişli genç ve yetişkin hükümlü ve tutuklular için yetişkin I. ve II. kademe eğitimi başarı kursları açılacaktır."